

Zásady posudzovania činnosti, ktorá nie je zlučiteľná s etickými princípmi výkonu advokácie, resp. praxe advokátskeho koncipienta

schválené predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory dňa 6. marca 2020

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „predsedníctvo komory“ alebo „P SAK“) týmto vydáva usmernenie o postupe pri rozhodovaní predsedníctva komory o zlučiteľnosti výkonu advokácie, resp. praxe advokátskeho koncipienta s inými povolaniami podľa § 3 ods. 1 písm. i), § 8 ods. 1 písm. a) a § 62 ods. 1 písm. d) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“).

Profesia advokáta má prispievať k všeobecnému dobru, k rešpektovaniu práva, k zachovávaniu ľudskej dôstojnosti, má podporovať princípy subsidiarity a solidarity. Konaním v tomto duchu by mala advokácia budovať dôveru v právne služby. Dôrazom na nezávislosť, mlčanlivosť, zodpovednosť a najlepší záujem klienta by mala advokácia predstavovať pridanú hodnotu pre prijímateľa právnych služieb. (Porovnaj bod 1.2.2. Pozičného dokumentu Slovenskej advokátskej komory z 2. júna 2016, ktorý schválila Konferencia advokátov 10. júna 2017 pod názvom Budúcnosť advokácie na Slovensku – úloha Slovenskej advokátskej komory.)

Zákon o advokácii nepovažuje advokáciu za činnosť výlučnú, teda za činnosť, ktorá by nemohla byť vykonávaná súbežne s inou činnosťou. Niektoré činnosti však nemôžu byť vykonávané súbežne s advokáciou, a sú preto prekážkou zápisu žiadateľa do zoznamov vedených komorou, resp. sú dôvodom na pozastavenie výkonu advokácie.

Usmernenie o postupe pri rozhodovaní predsedníctva komory o zlučiteľnosti výkonu advokácie s inými povolaniami sa primerane použije aj na advokátskeho koncipienta.

Za nezlučiteľné s výkonom advokácie sú pri posudzovaní považované činnosti, ktoré sú v rozpore s povahou a etickými princípmi advokátskeho povolania.

Pod pojmom etické princípy výkonu advokátskeho povolania P SAK rozumie najmä:

- nezávislosť advokáta (inštitucionálnu, osobnú či ekonomickú nezávislosť od štátu a jeho orgánov),
- slobodný výkon advokátskeho povolania,
- povinnosť mlčanlivosti,
- nadradenosť záujmov klienta nad osobné a iné záujmy advokáta,
- nemožnosť obmedzenia alebo vylúčenia zodpovednosti advokáta za ním poskytované právne služby,
- záujem na zachovaní cti a vážnosti advokátskeho stavu.

Akúkoľvek činnosť, ktorá znižuje postavenie advokáta v očiach verejnosti, vzbudzuje pochybnosti o jeho nezávislosti a poctivosti, alebo inak poškodzuje dobré meno advokáta alebo advokácie ako celku, je nevyhnutné považovať za nezlučiteľnú s výkonom advokácie bez ohľadu na jej právnu formu, rozsah, dĺžku trvania či okolnosti, rovnako bez ohľadu na to, či ide o činnosť vykonávanú za odmenu alebo bezodplatne.

Keďže sa v praxi opakovane vyskytujú nejasnosti ohľadom výkonu konkrétnych činností a ich zlučiteľnosti s výkonom advokácie, P SAK, vychádzajúc z vyššie uvedených zásad a princíпов, prijalo

nasledovné závery týkajúce sa zlučiteľnosti výkonu advokácie, ktoré sa v praxi vyskytujú najčastejšie a ktoré boli najviac diskutované:

1. Akákoľvek činnosť, ktorej predmetom je činnosť spočívajúca v poskytovaní právnych služieb, ktorou sa obchádzajú ustanovenia zákona o advokácii, je nezlučiteľná s výkonom advokácie.
2. Právne služby nemôžu byť poskytované inak než výkonom advokácie v súlade s ustanoveniami zákona o advokácii v celom právnom poriadku. Advokát je oprávnený poskytovať právne služby v rámci celého rozsahu právneho poriadku, t. j. môže poskytovať napr. právne poradenstvo v obchodnoprávných veciach alebo pri obchodoch s nehnuteľnosťami. Advokát nesmie pôsobiť ako daňový poradca, audítor, maklér či ako fyzická osoba podnikajúca na základe živnostenského oprávnenia v oblasti ekonomického poradenstva, činnosti finančného agenta, obchodu s nehnuteľnosťami (realitná kancelária) alebo sprostredkovania v oblasti obchodu a služieb. Advokát nemôže vykonávať činnosť, v rámci ktorej nie je možné oddeliť záujem poskytovateľa služby (advokáta), ako aj samotného klienta, ktorému má byť služba poskytnutá. Advokát je povinný uprednostniť záujem klienta pred svojím vlastným záujmom. V prípade kumulatívneho výkonu činnosti by mohlo dochádzať k nežiaducim situáciám ohrozujúcim povinnosť mlčanlivosti, záujmy klientov, ako aj k ohrozeniu nezávislosti a nestrannosti advokáta, ktorá je neodmysliteľne spätá s výkonom advokácie.
3. Advokát nemôže byť v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahuokrem pedagogickej, publikačnej, literárnej, vedeckej, umeleckej alebo športovej činnosti, činnosti člena poradného orgánu vlády Slovenskej republiky alebo činnosti, ktorá nie je v rozpore s povahou a etickými princípmi advokátskeho povolania.

Pojem pracovný pomer– Zákoník práce neobsahuje legálnu definíciu pracovného pomeru, pri jeho vymedzení sa preto vychádza z obsahového vymedzenia pojmu závislá práca, ako aj z pojmu zamestnanec. Pracovný pomer predstavuje záväzkový právny vzťah, v ktorom sa zamestnanec zaväzuje vykonávať pre zamestnávateľa práce určitého druhu a podľa jeho pokynov, je založený na princípe podriadenosti a nadriadenosti. Pracovným pomerom je len ten pracovnoprávny vzťah, ktorý je založený pracovnou zmluvou.

V praxi sa možno stretnúť aj:

- s tzv. faktickým pracovným pomerom, t. j. so vzťahom založeným na základe neplatnej pracovnej zmluvy, resp. bez pracovnej zmluvy, ktorý (vzťah) však svojím obsahom naplňuje definíčné znaky výkonu závislej práce,
- s tzv. simulovaným pracovným pomerom, t. j. so vzťahom, kedy dochádza k výkonu závislej práce inak než v pracovnom pomere alebo inak než prostredníctvom dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. V zmysle Občianskeho zákonníka ide o absolútne neplatný právny úkon, pričom platným právnym úkonom by bol zastretý právny úkon, t. j. pracovná zmluva zakladajúca pracovný pomer alebo niektorá z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

Z hľadiska posudzovania zlučiteľnosti výkonu povolania má faktický pracovný pomer, ako aj simulovaný pracovný pomer rovnaké dôsledky ako pracovný pomer a je nezlučiteľný s výkonom advokácie, pokiaľ nejde o výnimky uvedené v § 3 ods. 1 písm. i) zákona o advokácii.

Člen Slovenskej advokátskej komory je povinný komoru vopred informovať o tom, že zamýšľa popri výkone advokácie vykonávať akúkoľvek inú závislú činnosť (tzv. „všeobecná oznamovacia povinnosť“).

Uvedené sa nevzťahuje na výkon pedagogickej, publikačnej, literárnej, vedeckej, umeleckej alebo športovej činnosti a činnosti člena poradného orgánu vlády Slovenskej republiky.

Za nezlučiteľnú s výkonom advokácie možno považovať aj takú činnosť, ktorej predmetom nie je výkon závislej práce, má však trvalý charakter a bráni slobodnému výkonu advokácie tak, ako je definovaný v § 1 ods. 2 zákona o advokácii, t. j. sústavne a za odmenu.

4. Činnosť vykonávaná na základe živnostenského alebo iného podnikateľského oprávnenia nie je s výkonom advokácie zásadne nezlučiteľná. Najvhodnejším spôsobom výkonu podnikateľskej činnosti – a to osobitne s ohľadom na jej povahu – je výkon prostredníctvom inej osoby, napríklad prostredníctvom zodpovedného zástupcu. Rovnako tak je s výkonom advokácie zlučiteľné postavenie advokáta ako člena obchodných spoločností s osobným ručením. Advokát musí v každom prípade dbať na to, aby ním vykonávaná podnikateľská činnosť nebola považovaná za nezlučiteľnú:

a. podľa bodu 2 tohto stanoviska,

b. preto, že činnosť vykonávaná v rámci podnikateľskej činnosti sa prekrýva s činnosťou, ktorá je advokátom poskytovaná v rámci výkonu advokácie takým spôsobom, že pri jednotlivých úkonoch nie je možné určiť, či bola vykonaná pri výkone advokácie alebo pri výkone podnikateľskej činnosti,

c. z dôvodu možného ohrozenia nezávislosti advokáta,

d. z dôvodu možného zníženia cti a vážnosti advokátskeho stavu.

5. S výkonom advokácie nie je v zásade nezlučiteľné ani členstvo advokáta v kolektívnych štatutárnych orgánoch alebo iných orgánoch obchodných spoločností, resp. výkon funkcie individuálneho orgánu obchodnej spoločnosti – touto formou však nemôžu byť obchodnou spoločnosťou poskytované právne služby.

6. V prípade výkonu funkcie štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, ktorým by bol advokátsky koncipient, je nutné na posúdenie rozporu výkonu takejto činnosti prihliadnúť na skutočnosť, že postavenie advokátskeho koncipienta je odlišné od postavenia advokáta, keďže má byť v pracovnoprávnom vzťahu v plnom pracovnom úväzku k advokátovi, riadiť sa jeho pokynmi a pripravovať sa na výkon advokátskej praxe. P SAK zastáva názor, že náplň činnosti štatutárneho orgánu spočívajúca v komplexnej činnosti pri riadení obchodnej spoločnosti môže svojím obsahom a rozsahom ohroziť výkon praxe advokátskeho koncipienta, keďže je možné predpokladať, že obchodná činnosť sa prevádzkuje a vybavuje v rovnakom čase (v pracovných dňoch a v obvyklom pracovnom čase) ako činnosť advokátskeho koncipienta, pričom P SAK nemá reálnu možnosť kontroly nad riadnym výkonom koncipientskej praxe. P SAK prezumuje, že uvedené nie je ani v záujme advokátskeho koncipienta ani v záujme školiteľa (advokáta), keďže tento osobne zodpovedá za riadnu výchovu advokátskeho koncipienta.

Základným predpokladom pozitívneho rozhodnutia P SAK pri posudzovaní zlučiteľnosti výkonu činností v prípade advokátskeho koncipienta je skutočnosť, že táto činnosť svojím obsahom a rozsahom nebude ohrozovať riadny výkon praxe advokátskeho koncipienta, činnosť bude vykonávaná mimo hlavnej pracovnej doby a so súhlasom školiteľa so zreteľom na ustanovenie § 22 ods. 5 písm. c) Organizačného poriadku Slovenskej advokátskej komory schváleného Konferenciou advokátov 10. júna 2017.

7. Prekážkou výkonu advokácie nie je vlastníctvo či oprávnenie z akýchkoľvek práv k majetku v akejkoľvek forme, ako aj správa a hospodárenie s týmto majetkom vrátane brania výnosov či úžitkov z neho. Uvedené platí aj pre kapitálovú účasť v obchodných spoločnostiach.

V súvislosti s ustanovením § 3 ods. 4 zákona o advokácii v spojení s § 7 ods. 3 zákona o advokácii je potrebné skúmať zlučiteľnosť výkonu advokácie počas celej dĺžky trvania zápisu v príslušnom zozname vedenom komorou. Splnenie podmienky spoľahlivosti advokáta alebo advokátskeho koncipienta sa totiž nemôže viazať len na okamih jeho zápisu do príslušného zoznamu, ale na celé obdobie zápisu v príslušnom zozname. Rozhodovanie P SAK podľa § 3 ods. 1 písm. i), § 8 ods. 1 písm. a), § 62 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii týmto nie je dotknuté.

Osoba zapísaná v zoznamoch vedených komorou je povinná vždy prihliadať na prípadný vplyv inej činnosti na posudzovanie jej spoľahlivosti pre prípad vzniku možnej disciplinárnej zodpovednosti v zmysle zákona o advokácii a ostatných stavovských predpisov.

Osoba zapísaná v zoznamoch vedených komorou by mala vždy dojednávať svoje záväzky a vykonávať akékoľvek funkcie tak, aby v prípade možného vzniku konfliktu záujmov mala možnosť takúto činnosť kedykoľvek ukončiť alebo prijať iné vhodné opatrenie.

Individuálne žiadosti o posúdenie zlučiteľnosti výkonu činností sa doručujú do sídla komory v elektronickej podobe alebo v písomnej podobe. O žiadostiach rozhoduje na svojich pravidelných zasadnutiach predsedníctvo komory po predchádzajúcom prerokovaní v rámci činnosti poradného orgánu – komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami. Žiadosť obsahuje najmä označenie advokáta/advokátskeho koncipienta, ktorého sa žiadosť týka, opis pracovnej činnosti a spôsob jej výkonu, predpokladaný rozsah výkonu tejto činnosti, návrh pracovnej zmluvy alebo inej zmluvy.

JUDr. Tomáš Borec

predseda